

PerheYhdessä-hankkeen BIKVA-arviointi

Euroopan unionin osarahoittama

SEAMK
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Seinäjoki University of Applied Sciences

Seinäjoen ammattikorkeakoulu | Seinäjoki University of Applied Sciences

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

BIKVA-arviointi

Tämä esitys pohjautuu BIKVA-arvioinnista tehtyyn artikkeliin ***Osallistava arviointi perheiden jälleenyhdistämistyöskentelyn kehittämisessä****, Nortamo & Volanto (2024)*

- **BIKVA-mallissa (asiakaslähtöinen arviointimalli)** *tieto kerätään "alhaalta ylöspäin": ensin asiakkaat, sitten työntekijät, hallintojohdon edustajat ja lopuksi poliittiset päättäjät.*
- *Ryhmähaastattelut järjestettiin 5.8.–30.8.2024 välisenä aikana Etelä-Pohjanmaalla.*
- *Haastatteluja yhteensä 6, joista neljä kasvokkain SEAMK:lla ja kaksi Teamsissa. Haastateltavia yhteensä 15. Jokaisen haastattelun kesto n. 2 tuntia.*
- *Jokaisessa haastattelussa laadittiin muistio/koonti, joka toimi pohjana seuraavassa haastattelussa. Haastateltavat tarkistivat ja hyväksyivät muistion sisällön.*
- *Haastatteluihin osallistuneet asiakkaat kutsuttiin kommentoimaan haastattelujen lopputuotosta ja antamaan palautetta mallista asiakkaan osallisuuden näkökulmasta.*

”Täytyy tutustua molemmin puolin. Täytyy antaa itsestään saadakseen muilta, luottamus rakentuu tuttuudelle.”

SEAMK

Euroopan unionin osarahoittama

Euroopan unionin osarahoittama

Osallisuus

- **Osallisuus (lapsen ja syntymävanhempien)** *oli keskeinen teema kaikissa haastatteluissa.*
- *Lapsen osallisuus toteutui parhaiten silloin, kun oli* **luottamuksellinen, pysyvä suhde työntekijään** *ja lapsi sai kertoa mielipiteensä ilman pelkoa seuraamuksista.*
- **Syntymävanhempien osallisuus** *väheni usein sijoituksen pitkittyessä; yhteydenpito harveni ja vanhempien kanssa tehtävä työ väheni.*
- *Kaikki haastatellut pitivät osallisuutta ratkaisevana, mutta sen toteutumista vaikeuttavat luottamuspula, henkilöstön vaihtuvuus ja rakenteelliset esteet.*

”Lapsi lähti, mutta äiti jäi.”

SEAMK

Euroopan unionin osarahoittama

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Euroopan unionin osarahoittama

Koko perheen huomioiminen

- **Vanhempien ja sisarusten tuki sijoituksen aikana** *oli puutteellista – usein keskityttiin vain sijoitettuun lapseen.*
- *Lastensuojelulain mukaisia* **vanhempien asiakassuunnitelmia** *ei aina laadittu tai niiden laatiminen jäi asiakkaiden itsensä vaatimaksi.*
- *Tarvittaisiin* **yhtenäisiä käytäntöjä** *vanhempien tukemiseksi ja nimetty työntekijä vanhemmalle sijoituksen jälkeen.*
- **Pitkät välimatkat sijaishuoltopaikan ja kodin välillä** *vaikeuttivat yhteistyötä ja osallisuutta.*

”Kuinka helppoo lapsi on menettää, mutta vaikeeta saada takas.”

SEAMK

Euroopan unionin osarahoittama

Euroopan unionin osarahoittama

Rakenteelliset esteet

- **Taloudelliset ongelmat** *olivat merkittävä este jälleenyhdistämiselle.*
  - *Huostaanoton jälkeen* **etuuksien lapsikorotukset poistuvat**, *mikä heikentää perheiden toimeentuloa.*
  - *Pienempään asuntoon muuttaminen vaikeutti* **kotiharjoittelua** *ja kotiutumisen arviointia.*
- **Palvelurakenteen hajanaisuus ja työntekijöiden vaihtuvuus** *hidastivat prosesseja ja heikensivät luottamusta.*
- *Sijaishuollon kilpailutusmallit (esim. erillinen perhetyöpalvelu)* **heikensivät kokonaisvaltaista työskentelyä**.
- *Tarvitaan* **järjestelmällisempää jälleenyhdistämisen arviointia**, *jotta vastuu ei jäisi yksittäisille työntekijöille.*

"Kokemusasiantuntijat mukaan kaikkeen."

SEAMK

Euroopan unionin osarahoittama

Vertaisuus ja kokemusasiantuntijuus

- *Kaikki haastatteluryhmät pitivät* **vertaistoimintaa ja kokemusasiantuntijuutta** *erittäin tärkeinä.*
- **Kokemusasiantuntijoiden mukanaolo** *lisäsi asiakkaiden luottamusta ja auttoi yhteistyötä sosiaalityön kanssa.*
- *Toivottiin, että* **vertais- ja mentorointitoiminta** *järjestettäisiin virallisesti osana palvelua, jotta sen laatu ja turvallisuus voidaan varmistaa.*
- *Myös työntekijät ja perhehoitajat kaipasivat* **vertaistukea ja mentorointia** *omassa työssään.*

”Vaatii hulluutta, luovuutta ja rohkeutta löytää ratkaisuja, jotka sopivat perheelle yksilöllisesti.”

Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Vaikuttavuus

• *Asiakkaat korostivat* **ennaltaehkäisevää ja suunnitelmallista työtä** — *sijoitusten määrän vähentäminen nähdään pitkässä juoksussa kustannustehokkaana.*

• *Työntekijät kokivat* **sijaishuollon vaikuttavuuden arvioinnin vaikeaksi**, *koska tulokset (esim. lapsen hyvinvoinnin paraneminen) eivät aina ole suoraviivaisia.*

• *Hallintojohdon mukaan sijaishuollon tilastollinen vaikuttavuus on heikko — tarvitaan* **kannustavampia malleja**, *joissa onnistuneista jälleenyhdistämisistä palkitaan.*

• *Poliittinen päätöksenteko painottaa* **kustannusvaikuttavuutta**, *mutta artikkeli muistuttaa, että laadukas jälleenyhdistämistyö vähentää pidemmän aikavälin kustannuksia.*

Euroopan unionin osarahoittama

Yhteenveto

- **Jälleenyhdistämistyö on monitasoista ja riippuu koko lastensuojeluprosessin toimivuudesta.**
- *Arvioinnissa havaittiin samansuuntaisia ongelmia kuin aiemmissa tutkimuksissa:*
  - *puutteellinen osallisuus*
  - *vanhempien tuen puute*
  - *rakenteelliset ja taloudelliset esteet*
  - *työntekijöiden vaihtuvuus*
- **Uutena ja yllättävänä tuloksena** *nousi rakenteiden (etuusjärjestelmä, kilpailutuskäytännöt, organisaatiovaihdokset) merkittävä vaikutus jälleenyhdistämisen onnistumiseen.*

Lähteet

- *Nortamo, F. & Volanto, M. (2024). Osallistava arviointi perheiden jälleenyhdistämistyöskentelyn kehittämisessä. Teoksessa: S. Päällysaho, P. Junell, M. Salminen-Tuomaala, S. Uusimäki & M. Karvonen (toim.), Seinäjoen ammattikorkeakoulu – meidän ammattikorkeakoulu (s. 491-504). Seinäjoen ammattikorkeakoulu. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20241210100893*